

Антоненко І.Я., д. е. н., проф.

Національний університет харчових
технологій, м. Київ, Україна

Опанасюк Н.А., к. ю. н.

Національний університет фізичного
виховання і спорту України, м. Київ, Україна

ТРЕНДИ РОЗВИТКУ РИНКУ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ

Насиченість туристичного ринку продуктами та послугами зумовлює постійну потребу у пошуку нових рішень, що здатні забезпечити конкурентоспроможність туристичних підприємств. Темпи зростання обсягів круїзного туристичного потоку у світі свідчать про здатність учасників ринку задовольняти різні групи потреб (мотивів) споживачів. На прикладі круїзного туризму в повній мірі реалізується концепція сталого розвитку туризму, розвиваються дестинації та освоюються нові географічні території. Однак, питання щодо оцінки стратегічних перспектив та альтернатив розвитку круїзного туризму залишаються не дослідженими.

У 2017 році на ринку круїзного туризму обслуговано 25,2 млн. осіб (37,1 млрд. дол. США), що на 6,6% більше у порівнянні з 2016 р., і на 63,4% у порівнянні з 2007 р. [1]. Сталість попиту на круїзний продукт у світі в останні десятиліття була зумовлена постійною модернізацією круїзних суден, формуванням пакетних замовлень на будівництво нових мегалайнерів, оновленням і модернізацією пасажирських причалів, удосконаленням портової інфраструктури. Ці чинники визначили інтерес до провідних круїзних маршрутів. Однак сьогодні вже реалізовано більшість технологічних рішень щодо перетворення суден на міста-курорти із природними ландшафтними зонами, аквапарками, театрами, планетаріями, трасами для проведення гонок тощо, враховуючи індивідуальні рішення по впровадженню нововведень із суміжних секторів економіки. Перенесення продуктових, технологічних й управлінських інновацій передбачало розширення лінійки пропозицій та посилення конкурентоспроможності конкретного судна, а також маршруту.

Досліджено, що базовим напрямом розвитку круїзного ринку було нарощення потужностей суден для реалізації концепції „лайнер як місто-курорт” у всіх регіонах світу. Однак нові виклики та орієнтування на сталий розвиток суспільства, вносять корективи у роботу компаній. Сучасне судно, серійного проекту або те, що проектується індивідуально, вже має відповідати екологічним

стандартам. Це змінює і напрям розвитку круїзного ринку, визначаючи пошук новихощадливих технологій, які можна реалізувати на судах без втрати рівня якості обслуговування.

Відповідно основою нових круїзних продуктів повинні бути лайнери нового покоління, здатні на самостійну переробку твердих відходів, генерування й акумулювання електроенергії, тобто відтворення повного виробничого циклу. Технічні можливості зазначених суден повинні інтегруватися з потребами подорожуючих і пріоритетами щодо збереження туристичних ресурсів, одночасно підтримуючи оптимальний рівень безпеки. Таким чином, розв'язується одна з ключових проблем і, як наслідок, збільшується життєвий цикл судна та його продукту. Водночас виникає питання щодо розбудови круїзної інфраструктури, насамперед причалів, здатних обслуговувати нові судна.

Мультиплікативний ефект у круїзному туризмі через диференціацію пропозиції, зростання якості обслуговування пасажирів призводить до формування додаткових робочих місць і зростання бюджетних відрахувань у сформованих круїзних центрах. Ризики щодо залучення інвестицій у інфраструктурні проекти розраховуються за співвідношенням обсягів капітальних вкладень провідних круїзних компаній у розбудову флоту. Плани приватного бізнесу щодо нових суден відображаються у планах місцевих і регіональних інституцій щодо їх обслуговування.

У 2017 році глобальний круїзний ринок формували 365 суден і 535 тис. пасажирських причалів. Водночас, за прогнозами, що базуються на обсягах суднобудівних замовлень, до 2027 року кількість причалів зросте до 750 тис. для обслуговування 434 суден круїзного флоту [2].

Отже, у довгостроковій перспективі ринок круїзного туризму повинен розвиватися не тільки за рахунок будівництва суден та їх реновації. Особливої уваги потребує вивчення потенціалу туристичних продуктів, що можуть бути створенні в межах чи поза межами круїзів, у тому числі комбінованих турів.

Список бібліографічних посилань

1. Cruise Market Watch: [Electronic resource]. – URL: <http://www.cruisemarketwatch.com/>
2. Cruise Industry News Annual Report, available at: <https://www.cruiseindustrynews.com/annual-cruise-industry-report.html> (Accessed 17 February 2019).